

Türk Ceza Kanunu

Hekimler ve Sağlık Ortamına İlişkin Maddeleri
Yorum, Öneri ve Eleştiriler

TCK

Türk Ceza Kanunu
Hekimler ve Sağlık Ortamına İlişkin Maddeleri
Yorum, Öneri ve Eleştiriler

TÜRK CEZA KANUNU

Hekimler ve Sağlık Ortamına İlişkin Maddeleri Yorum, Öneri ve Eleştiriler

Yayına Hazırlayanlar:

Av. Ziyet Özçelik
Dr. Ümit Biçer

Çalışma Grubu:

Dr. Yasemin Balcı
Dr. Metin Bakkalcı
Dr. Ümit Biçer
Dr. Erhan Büken
Dr. Nüket Örnek Büken
Dr. Faik Çelik
Dr. Mustafa Sercan
Dr. Serap Şahinoğlu
Av. Ziyet Özçelik
Dr. Berna Uluğ

*Türk Ceza Kanunu
Hekimler ve Sağlık Ortamına İlişkin Maddeleri
Yorum, Öneri ve Eleştiriler*

*Birinci Baskı, Nisan 2005
Türk Tabipleri Birliği Yayınları*

ISBN 975-6984-73-2

Kapak - Sayfa Düzeni
Sinan Solmaz

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ
GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalgil Sok.
No:2 Kat:4, 06570 Maltepe / ANKARA
Tel: (0 312) 231 31 79 ● Faks: (0 312) 231 19 52-53
e-posta: ttb@ttb.org.tr ● <http://www.ttb.org.tr>

İNDEKS

■ Ceza Kanununun amacı	11
■ Kanunun bağlayıcılığı	11
■ Tanımlar	12
■ Diğer suçlar	13
■ Ceza sorumluluğunun şahsılığı	14
■ Kast	15
■ Taksir	16
■ Netice sebebiyle ağırlaşmış suç	17
■ Kanunun hükmü ve amirin emri	17
■ Meşru savunma ve zorunluluk hali	18
■ Sınırın aşılması	19
■ Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit	19
■ Haksız tahrik	20
■ Hata	20
■ Yaş küçüklüğü	21
■ Akıl hastalığı	22
■ Sağır ve dilsizlik	23
■ Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma	24
■ Suça teşebbüs	25
■ Faillik	25
■ Azmettirme	26
■ Süreli hapis cezası	27
■ Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar	27
■ Hapis cezasının ertelenmesi	30
■ Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma	32
■ Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri	34
■ Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri	34
■ Dava zamanaşımı	36
■ Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar, uzlaşma	37

▪ Soykırım.....	38
▪ İnsanlığa karşı suçlar.....	39
▪ İnsan ticareti.....	40
▪ Nitelikli haller.....	41
▪ Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi.....	42
▪ İntihar	44
▪ Taksirle öldürme.....	47
▪ Kasten yaralama	48
▪ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama	50
▪ Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi.....	51
▪ Taksirle yaralama.....	51
▪ İnsan üzerinde deney	52
▪ Organ veya doku ticareti.....	54
▪ İşkence	56
▪ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence.....	57
▪ Eziyet.....	58
▪ Terk	59
▪ Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi	59
▪ Çocuk düşürtme	60
▪ Çocuk düşürme.....	62
▪ Kısırlaştırma	62
▪ Cinsel saldırı	63
▪ Çocukların cinsel istismarı	64
▪ Reşit olmayanla cinsel ilişki.....	66
▪ Cinsel taciz.....	67
▪ Cebir	67
▪ Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma	68
▪ Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi	69
▪ Ortak hüküm	69
▪ Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi	70
▪ Hakaret	70

■ Kişinin hatrasına hakaret	71
■ Kişisel verilerin kaydedilmesi	73
■ Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme	73
■ Nitelikli haller.....	74
■ Verileri yok etmeme	74
■ Şikayet	75
■ Radyasyon yayma.....	75
■ Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali	76
■ Trafik güvenliğini tehlikeye sokma	76
■ Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç yapma veya satma.....	77
■ Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti	77
■ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma	79
■ Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak	80
■ Sağlık için tehlikeli madde temini.....	81
■ Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma.....	81
■ Resmi belgede sahtecilik.....	82
■ Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek.....	82
■ Resmi belge hükmünde belgeler.....	83
■ Çocuğun soybağını değiştirme	84
■ Kötü muamele	84
■ Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali	85
■ Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması.....	86
■ Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi	86
■ Görevi yaptırılmamak için direnme.....	87
■ Gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık	88
■ Suçu bildirmeme	88
■ Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi.....	89
■ Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi	89
■ Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme	91
■ Genital muayene.....	92
■ Hak kullanımını ve beslenmeyi engelleme.....	92

SUNUŞ

26 Eylül 2004 günü TBMM'nde 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) kabul edildi. 1 Haziran 2005 günü yürürlüğe girmesi beklenen bu Kanununun 10 maddesinde değişiklik yapıldı. Değiştirilen maddeleri dışında birçok maddesi de toplumun değişik kesimleri tarafından eleştirilmekte ve değişiklik yapılması istenmektedir.

Türk Tabipleri Birliği(TTB) tarafından Mayıs 2004'de TCK'nin ilk taslağının kamuoyu ile paylaşılmasının ardından kanuna ilişkin öneri ve eleştiriler Meclis Adalet Komisyonu'na iletilmişti. Tıp fakülteleri ve uzmanlık dernekleri de benzer görüşleri paylaştı. 29-30 Mayıs 2004 tarihinde Adli Tıp Uzmanları Derneği tarafından düzenlenen VI. Adli Bilimler Kongresi'nde, yasanın hazırlanmasında görev alan akademisyenlerle değişiklik yapılması istenen maddeler ve öneriler paylaşıldı. Ancak, TBMM'de kabul edilen yasada, ne yazık ki bu öneriler yer almadı. Yasa'nın kabulünün ardından TTb aracılığı ile TBMM'ye iletmek üzere tekrar Tabip Odaları, Uzmanlık Dernekleri ve Tıp Fakültelerinden görüş istendi. Görüş ve önerilerini yazılı olarak TTb'ye ileten Tıp Fakülteleri(Selçuk, Ege, Başkent, Çukurova, Uludağ, Dicle, İstanbul Tıp) Uzmanlık Dernekleri(Türkiye Milli Pediatri Derneği, Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uzman Hekimleri Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Histoloji ve Embriyoloji Derneği, Hasta ve Hasta Yakını Hakları Derneği, Türkiye Biyoetik Derneği, Hasta Hakları ve Sağlıklı Yaşam Derneği), eleştiri ve önerileri ile toplantılarda belirlenen eleştiri ve öneriler, TTb tarafından oluşturulan bir komisyonda değerlendirilerek taleplerin TBMM'ye iletilmesinin yanı sıra TCK konusunda bilgilendirici bir broşürün hazırlanması kararlaştırıldı.

18-19 Aralık 2004 tarihlerinde Kirazlıyayla'da yapılan toplantıda TCK'da yapılan değişikliklerin ele alınması için iki günlük sempozyum düzenlendi. Toplantıda elde edilen görüşlerin uzmanlık dernekleri ile paylaşarak adli raporların hazırlanmasında bir broşür oluşturulması için 8-9 Ocak 2005 tarihlerinde İstanbul Tabip Odası'nda toplantı yapıldı. Bu süreçte çalışmaya Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği, Türk Nöroşirürji Derneği, Türk

Otorinolarenoloji ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği katılımıyla TCK'nun 86-89. maddelerinde yer alan konular ele alındı.

Öncelikle geniş bir hekim kamuoyu tarafından oluşturulan görüş ve önerilerin TBMM tarafından dikkate alınarak gerekli değişikliklerin yapılmasını bekliyoruz.

Tıp Fakülteleri, uzmanlık dernekleri ve tabip odalarının katkıları ile oluşturulan bu bilgilendirici broşür, kısa sürede hazırlanmış olup, süreçte görüş ve katkılar ile geliştirilmeye açık bulunmaktadır. Bu çalışmanın devamında ise TTB tarafından TCK'nın hekim ve sağlık ortamına etkileri konusunda daha ayrıntılı bilgilendirmeyi amaçlayan toplantılar planlanmış olup, çalışmalar tamamlanma aşamasındadır.

Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi

► **Yasa Maddesi:**

Ceza Kanununun amacı

MADDE 1. - (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

► **Ne Değişti:**

765 Sayılı Türk Ceza Yasasında, yasanın amacı belirtilmemişti. 5237 Sayılı Türk Ceza yasasının 1. maddesinde amacı açıklanmaktadır.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Kamu sağlığı sözcüğü yerine bilimsel terminolojiye uygunluk yönünden “toplum sağlığı” sözcüğünün kullanılması uygun olacaktır..

► **Yasa Maddesi:**

Kanunun bağlayıcılığı

MADDE 4. - (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.
(2) Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru sanarak bir suç işleyen kimse cezaen sorumlu olmaz.

► **Ne Değişti:**

Madde Ceza yasasını bilme zorunluluğu getiriyor.
İkinci fıkra yeni bir düzenleme olup,
Sakınlamayacak hata halinde bilmemeyi mazeret kabul ediyor.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

GEREKÇE: Kişi, işlediği fiilin hukuken kabul görmez bir davranış olduğunu bilincinde olmalıdır. Ancak, işlenen fiilin kanunlarda suç olarak tanımlanmış olduğunu bilmek gerekmez.

► **Yasa Maddesi:**

Tanımlar

MADDE 6. - (1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

- a) Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,
- b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,
- c) Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,
- d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler ve adli, idari ve askerî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,
- e) Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi,
- f) Silah deyiminden;
 1. Ateşli silahlar,
 2. Patlayıcı maddeler,
 3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
 4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
 5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,
- g) Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar,
- h) İtiyadi suçlu deyiminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,
- i) Suçu meslek edinen kişi deyiminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya alışmış kişi,
- j) Örgüt mensubu suçlu deyiminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi, Anlaşılır.

► Ne Değişti:

Çocuk tanımı,
Kamu görevlisi tanımı,
Silah tanımı (adli bilimleri ilgilendiriyor)
yapılmış.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Çocuk tanımı Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun

► Yasa Maddesi:**Diğer suçlar**

MADDE 13. - (1) Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır:

- a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.
- b) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.
- c) İşkence (madde 94, 95).
- d) Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).
- e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).
- f) Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).
- g) Fuhuş (madde 227).
- h) Rüşvet (madde 252).
- i) Deniz, demiryolu veya havayolu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması (madde 223, fıkra 2, 3) ya da bu araçlara karşı işlenen zarar verme (madde 152) suçları.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirmelerin yapılması gereken suçlarda yabancı ülkede işlense dahi Türk yasaları uygulanır.

► **Yasa Maddesi:**

Ceza sorumluluğunun şahsiliği

MADDE 20. - (1) Ceza sorumluluğu şahsîdir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.

(2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.

► **Ne Değişti:**

Ceza Kanunu uyarınca ancak şahısların cezanın faili olabileceği, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımının uygulanamayacağı, güvenlik tedbiri niteliğinde yaptırımların uygulanabileceği açıkça düzenlenmiştir

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

GEREKÇE: Özel hukuk tüzel kişilerinin suçun faili sayılmaması ile işlenen bir suçtan dolayı bunlar hakkında bir yaptırıma hükmedilmesi sorununu birbirinden ayırmak gerekir. Yeni düzenlemeyle, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımına hükmedilebileceğine ilişkin anlayışın önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

► **Yasa Maddesi:**

Kast

MADDE 21. - (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

(2) Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemi halinde olası kast vardır. Bu halde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

► **Ne Değişti:**

Suç'ta olası kasıt tanımı yapılması yeni bir düzenleme.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

GEREKÇE :Kast, kişi ile işlediği suçun maddî unsurları arasındaki psikolojik bağı ifade etmektedir. Suçun kanuni tanımındaki maddî unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi, kastın varlığı için zorunludur.

Olası kast durumunda ise fail, suçun maddi unsurlarının gerçekleşmesini istememekle birlikte somut olayda gerçekleşebileceğini öngörmektedir.

Olası kasıt tanımı yapılarak bazı suçlara daha ağır cezalar öngörülmüş... (sarhoş sürücü, “maganda” kurşunu...)

Hekimler yönünden ise örneğin yetkinlik dışı yapılan bir tıbbi girişimde hastanın zarar görmesi halinde olası kastın varlığından söz edilebilir.

Kasten işlenebilen suçlar, ilke olarak hem doğrudan hem de olası kastla işlenebilir. Ancak, kanundaki tanımında “bilerek” ifadesine yer verilmiş suçlar sadece doğrudan kastla işlenebilir.

► **Yasa Maddesi:**

Taksir

MADDE 22. - (1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir.

(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suçla ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.

(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

(6) Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.

► **Ne Değişti:**

Bilinçli taksir düzenlemesi yeni getirildi.

Bilinçli taksir halinde ceza arttırılıyor.

Erteleme mümkün değil.

Adli para cezasına çevirme mümkün (md. 50/4).

Her failin kusuru ayrı ayrı belirlenir.

Kusurun derecesine göre 8 esası üzerinden indirim kaldırıldı.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Hekimler yönünden temel tanı ve tedavi protokollerine, temel tıp ilkelerine aykırı tıbbi girişimler ve tutumlar bilinçli taksir olarak düşünülebilir (Ülkemizde temel tanı ve tedavi protokollerinin hazırlanıp, güncellenmesi uygulamasına geçilmemesi ise dikkat ve özen eksikliğinin olup olmadığının tespitinde önemli bir sorun oluşturmaktadır).

GEREKÇE: Tıbbi müdahale, trafik kazası gibi hallerde bilirkişinin

yapacağı inceleme için tekniği ile ilgilidir. Bunun dışında bilirkişi tarafından münhasıran hakimın yetkisinde bulunan kusurluluk konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamalıdır. Aksi yöndeki tutum, bilirkişilik görevinin sınırını aşmayı ve hakimın yerine geçmeyi ifade eder.

▶ **Yasa Maddesi:**

Netice sebebiyle ağırlaşmış suç

MADDE 23. - (1) Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Tıbbi durumlarda (yaralama veya ölüm) fiille sonuç arasında nedensellik bağının kurulması halinde sorumlu tutulabilmek için en azından taksirin varlığı aranacak.

▶ **Yasa Maddesi:**

Kanunun hükmü ve amirin emri

MADDE 24. - (1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

▶ **Ne Değişti:**

Eski TCK 49 düzenlemesini içeriyor.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Suçlarla ilgili genel hüküm.

► **Yasa Maddesi:**

Meşru savunma ve zorunluluk hali

MADDE 25. - (1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak, Başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı.

▶ **Yasa Maddesi:**

Sınırın aşılması

MADDE 27. - (1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altında birinden üçte birine kadar indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenler...

Mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaş.

▶ **Yasa Maddesi:**

Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit

MADDE 28. - (1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet,

Muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit.

► **Yasa Maddesi:**

Haksız tahrik

MADDE 29. - (1) Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadari indirilir.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Tahrik'in varlığı,

Hiddet veya şiddetli elemin etkisi.

► **Yasa Maddesi:**

Hata

MADDE 30. - (1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler.

► **Yasa Maddesi:**

Yaş küçüklüğü

MADDE 31. - (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiili algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı halinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde yedi yıldan dokuz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte ikisi indirilir ve bu halde her fiil için verilecek hapis cezası altı yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde ondört yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu halde her fiil için verilecek hapis cezası sekiz yıldan fazla olamaz.

► **Ne Değişti:**

Küçüklerde yaş sınırı 12'ye yükseltildi,
Farik-i mümeyyizlik tanımı yerine "fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması" açıklaması yerleştirildi,
Çocuklara özgü güvenlik tedbiri.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Yaş tayini yapılması gerekebilir,

Yaş küçüğünün içinde bulunduğu aile koşulları, sosyal ve ekonomik koşullar ile psikolojik ve eğitim durumu hakkında uzman kişilerce

rapor hazırlanması istenir.

Kusur yeteneği bulunmayan (İşlediği fiili algılama ve bu fiille ilgili davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan) yaş küçüğü hakkında ceza tertibine yer olmadığına karar verilir.

Azalmış kusur yeteneğine sahip bulunan gençler hakkında kural olarak indirilmiş cezaya hükmedilir. 3. fıkranın başına ceza sorumluluğu olmaması halinde ceza verilemeyeceği eklenmeli yoksa bu durumdaki çocuklar için de azaltılmış ceza öngörülüyor...

► Yasa Maddesi:

Akil hastalığı

MADDE 32. - (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.

► Ne Değişti:

Ceza ehliyeti kavramı yerine;

“Fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış kişiye güvenlik tedbiri uygulanır

Davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye ise ceza verilir.” tanımları kullanılmış.

(CEZADA İNDİRİM)Ceza kısmen veya tamamen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanır...

Güvenlik tedbirleri Madde 57’de belirtilmiştir.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Gerekçe'de kusur yeteneğinden söz ediliyor...

Kişinin akıl hastası olup olmadığının tespiti ile, hastalığının algılama ve irade yeteneği üzerinde ne gibi etkilerinin olabileceğini, davranışlarının ne surette etkilediğini genel olarak belirleme, tıbbî bir konudur. Uzman bilirkişi bu hususu ortaya koyduktan sonra, akıl hastası olan kişinin somut olay açısından algılama veya irade yeteneğinin olup olmadığını, akıl hastalığının somut olay açısından kişinin bu yeteneklerini ne ölçüde etkilediğini normatif olarak belirleme görevi, hâkime aittir.

Madde'nin bu şekilde yazılmış olması ve ceza sorumluluğunu etkileyecek boyutta ifadesinin konulmaması "antisosyal kişilik" tanısı alanlarda cezada indirim yol açacak veya hekimler bu açıklamayı uygulamada eskisi gibi yorumlamaya devam edecekler...

Ceza sorumluluğu kavramı yeniden tanımlanmalı Madde 32-34...

► Yasa Maddesi:**Sağır ve dilsizlik**

MADDE 33. - (1) Bu Kanunun, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onsekiz yaşını doldurmuş olup da yirmibir yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır.

► Ne Değişti:

Yaş sınırları değişti, 15-18-21. olarak belirlendi ve 21 üst sınır oldu...

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Yaş tayini,

Sağır ve dilsizlik.

▶ **Yasa Maddesi:**

Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma

MADDE 34. - (1) Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.

(2) İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

▶ **Ne Değişti:**

Geçici bir neden veya irade dışı alınan madde nedeniyle işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış kişilere ceza verilmez.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme

Geçici bir neden'in tanımı...

GEREKÇE:

Uyku halindeki annenin bebeğinin ölümüne neden olması.

Hipnotik telkin altına girmiş olan kişinin de bu hâldeyken hareket yeteneğinin varlığından söz edilemez. (Madde gerekçesinde yer alan "hipnotik telkin" psikiyatrik değerlendirme yönünden oldukça tartışmalı bir konu olup, esasen maddenin anlamının tespitinde dikkate alınmaması gerektiği düşünülmektedir.)

Kişinin algılama yeteneğini etkileyen sistemik hastalıkları da geçici neden olarak kabul etmek gerekir. Örneğin diyabet, gebelik sonrası ortaya çıkan psikozlar ve üremi gibi hastalıklar, kişinin algılama yeteneğini ortadan kaldırmaktadır.

▶ **Yasa Maddesi:**

Suçta teşebbüs

MADDE 35. - (1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

(2) Suçta teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Vücut dokunulmazlığı yönünden muayene gerekiyor

▶ **Yasa Maddesi:**

Faillik

MADDE 37. - (1) Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli Psikiyatrik değerlendirme:

Kusur yeteneği olmayan kişilerin suç işlemede kullanılması...

Kusur yeteneği olmayanların belirlenmesi...

► **Yasa Maddesi:**

■ **Azmettirme**

MADDE 38. - (1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

(2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.

(3) Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Soybağının belirlenmesi...

Çocuklarda yaş tayini.

► **Yasa Maddesi:**

Sürelî hapis cezası

MADDE 49. - (1) Sürelî hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz.

(2) Hükmedilen bir yıl veya daha az sürelî hapis cezası, kısa sürelî hapis cezasıdır.

► **Ne Değişti:**

Kısa sürelî hapis cezasının alt ve üst sınırı belirlenmiştir.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Kısa sürelî hapis cezasının üst sınırı 1 yıldır. Alt sınırı ise suç tanımına ilişkin madde de açıkça belirtilmediği hallerde 1 aydır. Örneğin sağlık personelinin suçu bildirmemesine ilişkin 280. madde uyarınca verilecek hapis cezasının alt sınırı bu durumda bir ay olmaktadır.

► **Yasa Maddesi:**

Kısa sürelî hapis cezasına seçenek yaptırımlar

MADDE 50. - (1) Kısa sürelî hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;

a) Adli para cezasına,

b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine,

c) En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye,

d) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya,

e) Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri

alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya,
f) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya, Çevrilebilir.

(2) Suç tanımında hapis cezası ile adlî para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu ceza artık adlî para cezasına çevrilmez.

(3) Daha önce hapis cezasına mahkûm edilmemiş olmak koşuluyla, mahkûm olunan otuz gün ve daha az süreli hapis cezası ile fiili işlediği tarihte onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş bulunanların mahkûm edildiği bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, birinci fıkrada yazılı seçenek yaptırımlardan birine çevrilir.

(4) Taksirli suçlardan dolayı hükmolunan hapis cezası uzun süreli de olsa; bu ceza, diğer koşulların varlığı halinde, birinci fıkranın (a) bendine göre adlî para cezasına çevrilebilir. Ancak, bu hüküm, bilinçli taksir halinde uygulanmaz.

(5) Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen adlî para cezası veya tedbirdir.

(6) Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenek yaptırımın gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(7) Hükmedilen seçenek tedbirin hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, hükmü veren mahkemece tedbir değiştirilir.

► Ne Değişti:

Hakkında kısa süreli hapis cezası yerine, seçenek yaptırımlardan biri uygulanan kişinin bu yaptırımın gereklerine uygun hareket etmesi durumunda, cezanın infaz edilmemesi ve bu kişi açısından ceza mahkumiyetine bağlı hukuki sonuçlar doğmaması esası getirilmiş. Taksirli suçlarda ceza, para cezasına çevrilebilir... Bilinçli taksir halinde ise bu kural uygulanmaz.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Yaş tayini...

Madde düzenlemesinde kısa süreli hapis cezasının belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya çevrilmesi halinde ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin de geri alınacağı belirtilmiştir. Bu madde hekimlerin hekimlik mesleği uygulamalarındaki dikkat ve özen eksikliği nedeniyle ceza almaları halinde de uygulanabilecektir.

1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 28. Maddesi şöyledir: “ Ağır hapis veya beş seneden fazla hapis veya müebbeden hidematı âmmeden memnuiyet veya meslek ve sanatı sui istimal suretiyle işlenmiş bir fiilden dolayı iki defa mahkemece meslek ve sanatın tatili cezasıyla mahkûm olan veya icrayı sanat etmesine mâni ve gayrikabili şifa bir marazı aklı ile mâlûl olduğu bilmuayene tebeyyün eden tabipler Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâletinin teklifi ve Ali Divanı Haysiyet kararıyla icrayı sanattan menolunur ve diplomaları geri alınır.”

50. maddenin anılan hükmünün kapsamında hekimlik mesleği ile ilgili ruhsat ve belgelerin geri alınması sözkonusu olabilecektir. Hekimlik mesleği ile ilgili ruhsat ve belgelerin geçici de olsa geri alınması, 1219 sayılı Kanununun 28. maddesine uyumlu olarak mesleğin kötüye kullanılarak suç işlenmesi halinde bir yaptırım olarak söz konusu olmalıdır.

Ayrıca hekimlerin yaptıkları tıbbi girişimlerin türü, zorluk derecesi ve müdahalede bulunulan koşullar nedeniyle zaman zaman istenmeyen hafif dikkat ve özen eksikliğinde dahi hekimleri meslek uygulamasından alıkoymanın yanı sıra diploma ve ruhsatlarını geri alınması, ceza ile fiil arasında açık orantısızlık yaratacaktır. Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmesi halinde meslek ve sanatı yapmaktan yasaklama ve meslekle ilgili belgelerin geri alınmasına ilişkin düzenleme maddeden çıkarılmalıdır.

► **Yasa Maddesi:**

Hapis cezasının ertelenmesi

MADDE 51. - (1) İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;

a) Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,

b) Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması,

Gerekir.

(2) Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir. Bu durumda, koşul gerçekleşinceye kadar cezanın infaz kurumunda çektirilmesine devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi halinde, hakim kararıyla hükümlü infaz kurumundan derhal salıverilir.

(3) Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkûm olunan ceza süresinden az olamaz.

(4) Denetim süresi içinde;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Onsekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine,

Mahkemece karar verilebilir.

(5) Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde

bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hakime verir.

(6) Mahkeme, hükümlünün kişiliğini ve sosyal durumunu göz önünde bulundurarak, denetim süresinin herhangi bir yükümlülük belirlemeden veya uzman kişi görevlendirmeden geçirilmesine de karar verebilir.

(7) Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklere, hakim uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir.

(8) Denetim süresi yükümlülüklere uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

► **Ne Değişti:**

Hapis cezasının ertelenmesinde bir denetim süresi ve denetim süresi içinde öngörülebilecek yükümlülükler düzenlenmiş.

Erteleme için sadece mağdurun değil , kamunun uğradığı zararın da tamamen tazmini koşuluna bağlanabiliyor.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Yaş tayini...

► **Yasa Maddesi:**

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma

MADDE 53. - (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, Yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

(3) Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen hükümlü hakkında birinci fıkranın (e) bendinde söz konusu edilen hak yoksunluğunun uygulanmamasına karar verilebilir.

(4) Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün

sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükmün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

(6) Belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar.

► **Ne Değişti:**

Kişi, hapis cezasının yanı sıra bu mahkûmiyetin sonucu olarak maddede sayılan hakları kullanmaktan (hekimlik de dahil olmak üzere) yoksun bırakılıyor.

► **Gerekeç - Yorum - Öneri - Bilgi**

Beşinci fıkra uyarınca örneğin hekimlik mesleğinin sağladığı hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlarda, hapis cezasının yanı sıra ya da adli para cezası verilmiş ise bu cezanın yanı sıra cezanın infazından sonra uygulanmak üzere hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar hekimlik yapmaktan yasaklama kararı veriliyor.

Altıncı fıkrada ise; belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma cezasının verilmesinde suçun kasten işlenmesi koşulundan vazgeçilerek, belli bir meslek ya da sanatın veya trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık nedeniyle işlenen yani taksirle işlenen suçlara da bu maddedeki cezaların verilebileceği öngörülmüyor. Bu kapsamda hekimlere, hekimlik uygulamasında dikkat ve özen eksikliğinden kaynaklı suçlarda, hapis ya da adli para cezasının yanı sıra, cezanın infazından sonra uygulanmak üzere üç ay ile üç yıl arasında meslek ve sanat icrasının yasaklanması cezası verilebilecektir. Bu düzenleme Ceza Kanununun 3. maddesinde yer alan suç ve cezalarda orantılılık ve ayırım yapmama ilkesine aykırıdır. Madde metninden çıkarılmalıdır.

► **Yasa Maddesi:**

Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 56. - (1) Çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin neler olduğu ve ne suretle uygulanacakları ilgili kanunda gösterilir.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri; ceza olarak uygulanıyor !.....

► **Yasa Maddesi:**

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 57. - (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.

(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığına veya önemli ölçüde azaldığına belirtilmesi üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.

(3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.

(4) Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.

(5) Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.

(6) İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını

yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, mahkeme kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanabilir.

(7) Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli psikiyatrik değerlendirme

Yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi,

Toplum açısından tehlikeliliğinin kalkması (Sağlık Kurulu raporu, hakim),

Güvenlik bakımından tıbbi kontrol ve takip gereği, süre ve aralığı

Tehlikelilik artınca tekrar güvenlik tedbiri,

Davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olanlarda... (sağlık kurulu raporu) süre aynı almak suretiyle güvenlik tedbiri olarak uygulanabilir.

Bağımlılarda... bağımlılara özgü sağlık kuruluşunda tedavi...

Bağımlılıktan kurtulunca (Sağlık Kurulu raporu, hakim).

► **Yasa Maddesi:**

Dava zamanasıımı

MADDE 66. - (1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
 - b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
 - c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
 - d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
 - e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl,
- Geçmesiyle düşer.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

(3) Dava zamanasıımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanasıımı bakımından hapis cezası esas alınır.

(5) Aynı fiilden dolayı her ne suretle olursa olsun tekrar yargılanması gereken hükümlünün, sonradan yargılanan suçta ait üçüncü fıkrada yazılı esasa göre belirlenecek zamanasıımı göz önünde bulundurulur.

(6) Zamanasıımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kimseler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

(7) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanasıımı uygulanmaz.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Yaş tayini gerekebilir.

► **Yasa Maddesi:**

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar, uzlaşma

MADDE 73. - (1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.

(2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.

(3) Şikayet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

(4) Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

(5) İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikayetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

(6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

(7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikayetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.

(8) Suçtan zarar göreni gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişisi olup, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı bulunan suçlarda, failin suçu kabullenmesi ve doğmuş olan zararın tümünü veya büyük bir kısmını ödemesi veya gidermesi koşuluyla mağdur ile fail özgür iradeleri ile uzlaştıklarında ve bu husus Cumhuriyet savcısı veya hakim tarafından saptandığında kamu davası açılmaz veya davanın düşürülmesine karar verilir.

► **Ne Değişti:**

Şikayetin, 6 ay içinde şikayet yapmaya yetkili kişi tarafından yapılma gerekliliği,

Şikayete bağlı suçlarda zararın tamamının, büyük bir kısmının ödenmesi veya giderilmesi koşulu ve tarafların uzlaşması halinde dava düşer...

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Soykırım

MADDE 76. - (1) Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi amacıyla, bu grupların üyelerine karşı aşağıdaki fiillerden birinin işlenmesi, soykırım suçunu oluşturur:

a) Kasten öldürme.

b) Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme.

c) Grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması.

d) Grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması.

e) Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi.

(2) Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Ancak, soykırım kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.

(3) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

► **Ne Değişti:**

YENİ SUÇ

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme,

Vücut dokunulmazlığını ihlal, cinsel suç.

► **Yasa Maddesi:**

► **İnsanlığa karşı suçlar**

MADDE 77. - (1) Aşağıdaki fiillerin, siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

- a) Kasten öldürme.
- b) Kasten yaralama.
- c) İşkence, eziyet veya köleleştirme.
- d) Kişi hürriyetinden yoksun kılma.
- e) Bilimsel deneylere tabi kılma.
- f) Cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı.
- g) Zorla hamile bırakma.
- h) Zorla fuhşa sevk etme.

(2) Birinci fıkranın (a) bendindeki fiilin işlenmesi halinde, fail hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına; diğer bentlerde tanımlanan fiillerin işlenmesi halinde ise, sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükümlenir. Ancak, birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.

(3) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükümlenir.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

► **Ne Değişti:**

YENİ SUÇ

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarının saptanması...

İşkence ve Bilimsel Deney'in maddede yer alması hekimleri ilgilendiriyor...

► **Yasa Maddesi:**

► **İnsan ticareti**

MADDE 80. - (1) Zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, esarete veya benzeri uygulamalara tâbi kılmak, vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden, barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suç oluşturulan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hâllerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

YENİ SUÇ

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Yaş tayini gerekebilir...

Adli tıbbi değerlendirme.

Adli psikiyatrik değerlendirme:

Tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak.

Kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle.....

► **Yasa Maddesi:**

MADDE 81. - (1) Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Ceza Yasasının 21. maddesindeki olası kast tanımı nedeniyle sağlık alanında örneğin yetkinlik dışı faaliyet nedeniyle hastanın ölmesi durumunda hekim kasten adam öldürmeden cezalandırılabilir, bu durumda müebbet hapis cezası yerine 20 yıldan 25 yıla kadar hapis cezası verilebilecektir Kasten öldürme.

► **Yasa Maddesi:**

Nitelikli haller

MADDE 82. - (1) Kasten öldürme suçunun;

- a) Tasarlayarak,
- b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,
- d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,
- e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- f) Gebe olduğu bilinen kadına karşı,
- g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla,
- i) Kan gütme saikiyle,
- j) Töre saikiyle,

İşlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme.

► **Yasa Maddesi:**

Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi

MADDE 83. - (1) Kişinin yükümlü olduğu belli bir icrai davranışı gerçekleştirmemesi dolayısıyla meydana gelen ölüm neticesinden sorumlu tutulabilmesi için, bu neticenin oluşumuna sebebiyet veren yükümlülük ihmalinin icrai davranışa eşdeğer olması gerekir.

(2) İhmali ve icrai davranışın eşdeğer kabul edilebilmesi için, kişinin;
a) Belli bir icrai davranışta bulunmak hususunda kanuni düzenlemelerden veya sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunması,
b) Önceden gerçekleştirdiği davranışın başkalarının hayatı ile ilgili olarak tehlikeli bir durum oluşturması,

Gerekir.

(3) Belli bir yükümlülüğün ihmali ile ölüme neden olan kişi hakkında, temel ceza olarak, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar, diğer hallerde ise on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunabileceği gibi, cezada indirim de yapılmayabilir.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Hekimler yönünden belli bir icrai davranışı yerine getirmemek nedeniyle ölümden sorumlu tutulabilmelerine tipik örnek olarak, acil hallerde müdahaleden kaçınılması ve bunun sonucunda ölümün gerçekleşmesi verilebilir.

GEREKÇE

... İhmal, kişiye belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün yüklendiği hâllerde, bu yükümlülüğe uygun davranılmamasıdır. Belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğüne aykırı olarak bu davranışın gerçekleştirilmemesi sonucunda, bir insan ölmüş olabilir. Örneğin, bir sağlık kuruluşunda görev yapan tabip, durumu acil olan bir hastaya müdahale etmez ve sonuçta hasta ölür.

İhmali davranışla sebebiyet verilen ölüm neticesinden dolayı sorumlu tutulabilmek için, neticeyi önlemek hususunda soyut bir ahlakî yükümlülüğün varlığı yeterli değildir; bu hususta hukukî bir

yükümlülüğün varlığı gereklidir.

Bu itibarla, bir sağlık kuruluşunda görev yapan tabibin, durumu acil olan bir hastaya müdahale etmemesi sonucunda hastanın ölmesi hâlinde; ihmâlî davranışla öldürme suçunun işlendiğini kabul etmek gerekir. Ancak, ihmâlî davranışla öldürme suçu, kasten işlenebileceği gibi taksirle de işlenebilir. Belli bir yönde icraî davranışta bulunma yükümlülüğü altında bulunan kişi, bu yükümlülüğün gereği olan icraî davranışta bulunmaması sonucunda bir insanın ölebileceğini öngörmüş ise, olası kastla işlenmiş olan öldürme suçunun oluştuğunu kabul etmek gerekir. Buna karşılık, belli bir yönde icraî davranışta bulunma yükümlülüğü altında bulunan kişi, bu yükümlülüğe aykırı davrandığının bilincinde olduğu hâlde, bunun sonucunda bir insanın ölebileceğini objektif özen yükümlülüğüne aykırı olarak öngörmemiş ise; taksirle işlenmiş öldürme suçundan dolayı sorumlu tutulmak gerekir.

**MADDE HEKİMİN MESLEK UYGULAMASI YOLUYLA
KASTEN ADAM ÖLDÜRECEĞİNİ ÖNGÖRÜYOR !!!**

► **Yasa Maddesi:**

İntihar

MADDE 84. - (1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

► **Ne Değişti:**

GEREKÇE

...Ancak, algılama yeteneğinin olmaması nedeniyle veya yakalandığı hastalıktan kaynaklanan acı ve ızdırabın etkisiyle kişide hayatını sona erdirmeye yönelik bir eğilim ortaya çıkabilir ve bunu bir irade açıklamasıyla ortaya koyabilir. Belirtmek gerekir ki, kişinin bu şartlar altında hayatını sona erdirmeye yönündeki iradesinin hukukî geçerliliği söz konusu değildir. Başka bir deyişle, belirtilen durumlarda hukuken muteber bir iradeden söz etmek mümkün değildir.

Başlı başına cezalandırılabilir bir fiil olarak intihara yardım, esas itibarıyla icraî davranışla gerçekleştirilebilir. Ancak, intiharı önleme konusunda hukukî yükümlülük altında bulunan kişinin, bir intihar olgusuyla karşı karşıya olmasına rağmen, bu intihar girişimini engellememesi, bu girişim karşısında kayıtsız davranması; intihara ihmali davranışla yardım olarak nitelendirilmek gerekir. Ancak, bunun için, kişinin intiharı önleme konusunda hukukî bir yükümlülüğünün olması gerekir.

İntihara teşvik veya yardımın cezalandırılabilmesi için, kişinin intihar etmesi şart değildir. Teşvik veya yardım sonucunda intiharın gerçekleşmesi durumunda, söz konusu fıkraya göre cezanın artırılması

gerekmektedir.

Üçüncü fıkrada, başkalarını intihara alenen teşvik edilmesi, ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır. Bu suçun oluşabilmesi için, belli bir kişinin muhatap alınması gerekmemektedir. Aleniyet için aranan temel ölçüt, fiilin, gerçekleştiği koşullar itibarıyla belirli olmayan ve birden fazla kişiler tarafından algılanabilir olmasıdır. Keza, aleniyetin basın ve yayın yoluyla gerçekleşmesi durumunda artırma oranı ayrıca düzenlenmektedir.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Adli psikiyatrik değerlendirme

İntihar eden kişinin fiilin anlam ve sonuçlarını algılayamayacak olması veya ortadan kaldırılmış olmasının;

Cebir veya tehdit kullanarak kişileri intihara mecbur edilmesinin; belirlenmesi gerekecek... (Psikolojik otopsi)

Hekimlerin ihmali davranışları (özgür beyanına aykırı şekilde davranmayan ve zorla beslemeyen) cezalandırılıyor...

Bunu deklare etmek daha ağır ceza ile cezalandırılıyor.

ÖNERİ

Maddenin yeni düzenlenmiş biçiminin hekimlik mesleğinin etik değerleriyle çelişki oluşturacağı düşüncesindeyiz. Madde gerekçesinde “intiharı önleme konusunda hukukî yükümlülük altında bulunan kişinin, bir intihar olgusuyla karşı karşıya olmasına rağmen, bu intihar girişimini engellememesi, bu girişim karşısında kayıtsız davranması; intihara ihmali davranışla yardım olarak nitelendirilmek gerekir.” Bu suçun oluşabilmesi için, belli bir kişinin muhatap alınması gerekmemektedir. Aleniyet için aranan temel ölçüt, fiilin, gerçekleştiği koşullar itibarıyla belirli olmayan ve birden fazla kişiler tarafından algılanabilir olmasıdır. Keza, aleniyetin basın ve yayın yoluyla gerçekleşmesi durumunda artırma oranı ayrıca düzenlenmektedir.” şeklindeki açıklama, hekimlerin “ötenazi, açlık grevleri, ölüm oruçları, vb” konularda bilimsel bir görüş bildirmesinin, konuyu tartışmasının dahi önüne geçebilecek, üstelik fiilin yayın yoluyla işlenmesi hükmü uyarınca da daha ağır bir ceza ile karşı karşıya kalabileceklerdir.

Hastalarının “özgür iradesi ve tam bir akli sağlık içinde vermiş oldukları kararlarına saygı göstererek Dünya Sağlık Örgütü tarafından Tokyo ve Malta Bildirgeleri ile yasaklanan “zorla

beslemeyi” uygulamayan hekimler, bu madde hükümlerine göre intihara herhangi bir şekilde yardım” nedeniyle cezalandırılabilirler. Dünya Sağlık Örgütü bildirelerinde bu durum “Hekimlerin mesleki sorumlulukları, güven üzerine kurulmuş bir “doktor-hasta” ilişkisi çerçevesi içerisinde olmak suretiyle, hastanın sağlığını korumaktır. Bu açlık grevcilerini de kapsar. Eğer mahkum zorla beslenmeyi net bir ifadeyle reddetmişse, o zaman hekim klinik ve ahlaki muhakemesini hastanın yararını gözeterek en iyi biçimde kullanmalıdır. Ölüm orucunun ileri safhalarında mahkumun bilinci ve fizyolojik durumu zihni melekelerinin şüphe götürmez bir biçimde yerinde olduğunu gösteriyor ve mahkum doktorun müdahalesini halen kesinlikle onaylamıyorsa, o zaman doktor da geri adım atmaya ve bir daha müdahale etmemeye hazırlıklı olmalıdır. Bu koşullarda hastanın menfaatinin gözetmek demek, ölüm orucundaki mahkuma son bir karar özgürlüğünün tanınması ve en azından onurlu bir biçimde ölmesine izin verilmesi demektir.” şeklinde açıklanmıştır. Hasta hakları çerçevesinde, hastanın özerkliğine saygı gösterilmesi, hekimliğin evrensel değerlerine uyulması “ulusal yasalarla-etik ilkelerin” karşı karşıya getirilmesine yol açabilecek, hekimleri ikileme bırakacaktır.

Maddenin gerekçesinde “...yakalandığı hastalıktan kaynaklanan acı ve ızdırabın etkisiyle kişide hayatını sona erdirmeye yönelik bir eğilim ortaya çıkması ve bunu bir irade açıklamasıyla ortaya koyabilir. Belirtmek gerekir ki, kişinin bu şartlar altında hayatını sona erdirmeye yönündeki iradesinin hukukî geçerliliği söz konusu değildir.” ifadesi kullanılmıştır. Bu açıklama, Türk Medeni Kanunu’na aykırılığın yanı sıra, adli psikiyatri uygulamaları ve bilimsel yönden de hatalıdır. Kişinin hukukî ehliyetini ortadan kaldıran durumlar Türk Medeni Kanunu’nun 404-408. maddelerinde; küçüklük, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı, savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim, özgürlüğü bağlayıcı ceza ve istek üzerine” şeklinde belirlenmiş olup, 409. maddede gerekçe de açıklanan durumun ancak resmi sağlık kurulu raporuyla belirlenebileceği açıklanmıştır. Kişinin tıbbi değerlendirmesi olmaksızın iradesinin hukukî geçerliliği olmadığını ileri sürmek, kanser gibi kronik hastalığı olan kişilerin tüm hukukî işlemlerini yok saymak gibi bir sonuç doğurabilecektir.

► **Yasa Maddesi:**

Taksirle öldürme

MADDE 85. - (1) Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

Hekimlerin meslek hatası sonucu ölüme neden olmaları halinde 2-6 yıl hapis...

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Buradaki taksir bilinçli taksir ise bu durumda ceza üçte birden yarısına kadar arttırılacaktır

► **Yasa Maddesi:**

Kasten yaralama

MADDE 86. - (1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2)Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(3) Kasten yaralama suçunun;

- a) Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,
- b) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- e) Silahla,

İşlenmesi halinde, şikayet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında arttırılır.

► **Ne Değişti:**

Mutad iştiğal kavramı kaldırıldı.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Olası kast ile yaralama suçunun işlenmesi halinde temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilebilecektir. Hekimlerde örneğin yetkinlik dışı faaliyet nedeniyle yaralamaya sebebiyet halinde olası kastla yaralamaya sebebiyet olarak değerlendirilip ceza üçte birden yarısına kadar indirilebilecektir.

“Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı adli tıp uygulama kitapçığı dikkate alınmalıdır. (Madde 86-89)

Basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif yaralanma: Maddenin 2. fıkrasında yer alan bu terim ceza itibarı ile en hafif yaralanma grubunu ifade etmek için kullanılmıştır. Basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde yaralanma, hekimler tarafından

farklı algılanabilecek, kişisel değerlendirme farklılıkları yaratabilecek bir durum gibi gözükmektedir. Adli yönden, hangi travmatik değişimlerin basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ya da giderilemeyecek olduğu konusunda tüm hekimler tarafından kullanılabilir liste oluşturulurken, basit tıbbi müdahalelerin ne olduğu, nelerin basit tıbbi müdahale ile giderilebileceğinden öte, hangi travmatik değişimlerin hafif derecede yaralanmalar içinde yer alması gerektiği gözletmiştir.

Başkasının vücuduna acı veren/ sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan yaralanma: Yeni TCK'nun 86. maddesinin 1. fıkrasında yer almakta olup ön görülen ceza itibarı ile orta derece yaralanma grubunu tanımlamaktadır. “kişinin sağlığını ya da algılama yeteneğini bozacak derecedeki yaralanma” tanımı, travmanın ruhsal etkilerini de kapsamaktadır. Kişilerin uğradığı travma sonrası oluşan ruhsal sağlık zararı da TCK kapsamında tanımlanmıştır. “travma sonrası oluşan ruhsal zararın belirlenmesinde kullanılacak kriterlere liste içinde yer verilmiştir.

Yaşamını tehlikeye sokacak derecede yaralanma: Yeni TCK'nun 87. maddesinin 1.fıkrasında yer alan bu tanım Eski TCK'nun 456. Maddesinin 2. fıkrasında, “kişinin hayatını tehlikeye maruz kılma” şeklinde yer almakta idi.

Bir yaralanma sonrası, kişinin yaşamının mutlak suretle tehlikeye maruz kalması, ancak gerek kendi vücut direnci gerekse tıbbi yardımla kurtulması durumunda kullanılır. Yani olay sırasında yaşamsal tehlikenin oluşmuş olması önemlidir. Ölüm olması gerekmez. Kişinin sonradan iyileşmesi de bu durumu değiştirmez.

► **Yasa Maddesi:**

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama

MADDE 87. - (1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde üç yıldan, ikinci fıkraya giren hallerde beş yıldan az olamaz.

(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde beş yıldan, ikinci fıkraya giren hallerde sekiz yıldan az olamaz.

(3) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, bir yıldan altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan oniki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise oniki yıldan onaltı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi

MADDE 88. -

Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte ikisine kadar indirilebilir. Bu hükmün uygulanmasında kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesine ilişkin koşullar göz önünde bulundurulur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Taksirle yaralama

MADDE 89. - (1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

b) Vücudunda kemik kırılmasına,

c) Konuşmasında sürekli zorluğa,

d) Yüzünde sabit ize,

e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,

f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) Bilinçli taksir hali hariç olmak üzere, bu maddenin kapsamına giren suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

İnsan üzerinde deney

MADDE 90. - (1) İnsan üzerinde bilimsel bir deney yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İnsan üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için;

a) Deneyle ilgili olarak yetkili kurul veya makamlardan gerekli iznin alınmış olması,

b) Deneyin öncelikle insan dışı deney ortamında veya yeterli sayıda hayvan üzerinde yapılmış olması,

c) İnsan dışı deney ortamında veya hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların insan üzerinde de yapılmasını gerekli kılmaması,

d) Deneyin, insan sağlığı üzerinde öngörülebilir zararlı ve kalıcı bir etki bırakmaması,

e) Deney sırasında kişiye insan onuruyla bağdaşmayacak ölçüde acı verici yöntemlerin uygulanmaması,

f) Deneyle varılmak istenen amacın, bunun kişiye yüklediği külfete ve kişinin sağlığı üzerindeki tehlikeye göre daha ağır basması,

g) Deneyin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak açıklanan rızanın yazılı olması ve herhangi bir menfaat teminine bağlı bulunmaması,

Gerekir.

(3) Çocuklar üzerinde bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için ikinci fıkrada aranan koşulların yanı sıra;

a)Yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak

istenen hedefe ulaşmak açısından bunların çocuklar üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,

b) Rıza açıklama yeteneğine sahip çocuğun kendi rızasının yanı sıra ana ve babasının veya vasisinin yazılı muvafakatinin de alınması,

c) Deneyle ilgili izin verecek yetkili kurullarda çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanının bulunması,

Gerekir.

(4) Hasta olan insan üzerinde rıza olmaksızın tedavi amaçlı denemede bulunan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bilinen tıbbi müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, kişi üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme, ceza sorumluluğunu gerektirmez. Açıklanan rızanın, denemenin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak yazılı olması ve tedavinin uzman hekim tarafından bir hastane ortamında yapılması gerekir.

(5) Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun yaralanması veya ölmesi halinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

► Ne Değişti:

YENİ SUÇ

Hukuka uygun olmayan deney 1-3 yıl hapis cezası;

Kişi yaralanırsa kasten yaralama,

Kişi ölürse kasten öldürmeden yargılanır...,

Yetkili kurul ve makamdan izin alınmalı,

İnsan dışı ve yeterli hayvan deneyi yapılmalı,

Deneyin insanlarda yapılmasının zorunlu olması,

Sağlık üzerinde öngörülebilir kalıcı ve zararlı etkisinin olmaması,

İnsan onuruyla bağdaşmayan acı verici yöntemlerin uygulanmaması,

Sağlayacağı yararın daha fazla olması,

Yeterli bilgilendirmeye dayalı yazılı onam alınması ve herhangi bir

menfaat teminine bağlı bulunmaması.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Avrupa Biyotıp Sözleşmesi'ne uygun düzenleme yapılması zorunlu...

ÖNERİ

1) İnsanlar üzerinde “bilimsel deney” yapan bir kişinin hapis cezası ile cezalandırılacağını ilişkin ifade şeklinin uygun olmadığı düşüncesindeyiz. Cezayı gerektirecek bir fiilin “bilimsel” olarak tanımlanmasının olanaksız olduğu dikkate alınarak, amacı doğru ifade edecek şekilde yeniden düzenleme yapılması gerektiği kanısındayız . Bilimsel deney yerine “deneysel çalışma” ibaresinin kullanılabilceği kanısındayız.

2) Bilimsel deneyin insanlardan önce hayvanlarda yapılması gerektiği ve ancak bu aşamadan sonra gerekliyse insanlar üzerinde yapılabileceği söylenmektedir. Oysaki her ilaç için uygun bir hayvan modeli olmayabilir. Bu maddeye “insanlar üzerindeki araştırmayla kıyaslanabilir etkinlikte başka bir araştırma seçeneğinin bulunmaması” koşulunun eklenmesi yararlı olacaktır

► Yasa Maddesi:

Organ veya doku ticareti

MADDE 91. - (1) Hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın, kişiden organ alan kimse, beş yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun konusunun doku olması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Hukuka aykırı olarak, ölüden organ veya doku alan kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Organ veya doku satın alan, satan, satılmasına aracılık eden kişi hakkında, birinci fıkrada belirtilen cezalara hükmolunur.

(4) Bir ve üçüncü fıkralarda tanımlanan suçların bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

(5) Hukuka aykırı yollarla elde edilmiş olan organ veya dokuyu saklayan, nakleden veya aşılaman kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(6) Belli bir çıkar karşılığında organ veya doku teminine yönelik olarak ilan veya reklam veren veya yayımlayan kişi, bir yıla kadar

hapis cezası ile cezalandırılır.

(7) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(8) Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun ölmesi halinde, kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

► **Ne Değişti:**

Cezalar artırıldı...

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanabileceği öngörüldü.

Hukuken geçerli rıza alınmalı.

CEZALAR

Organ alma	5-9 yıl hapis.
Doku alma	2-5 yıl hapis
Ölüden organ /doku alma	1 yıla kadar hapis
Alan- satan- aracılık eden	5-9 yıl hapis.
Örgütlü faaliyet	8-15 yıl hapis + ağır para cezası
Saklama- nakletme- aşılama	2-5 yıl hapis.
İlan/reklam	1 yıla kadar hapis.

Mağdur ölürse Kasten adam öldürme.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun da “aksine bir vasiyet veya beyan yoksa, kornea gibi ceset üzerinde bir değişiklik yapmayan dokular alınabilir” hükmüne yer verilmiştir. Bu nedenle 2238 Sayılı Kanuna uygun olarak alınan dokularda hukuken geçerli bir rızanın varlığı kabul edilir.

► **Yasa Maddesi:**

İşkence

MADDE 94. - (1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Suçun;

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,
b) Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, İşlenmesi halinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

► **Ne Değişti:**

Tanım değiştirildi.

Suçun işlenişine iştirak etmek de işkence olarak değerlendiriliyor.

İhmali davranışta indirim yok .

Madde gerekçesinde uluslararası sözleşmelere atıfta bulunuluyor.

Cezalar:

İşkencede cezalar artırıldı... 3-12 yıl

Çocuk, gebe veya yeterliği olmayanlara karşı işlenirse 8-10 yıl

Cinsel taciz yoluyla işlenirse ceza 10-15 yıl

Cinsel saldırı suçunda ayrıca cinsel saldırıdan ceza verilmesi öngörülüyor (gerekçe).

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Hekimlerin hatalı eksik rapor düzenlemesi işkence kapsamında ele alınabilir.

GEREKÇE

....bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlarda bulunulması gerekir. İşkence teşkil eden fiiller, aslında kasten yaralama, hakaret, tehdit, cinsel taciz niteliği taşıyan fiillerdir. Ancak, bu fiiller, ani olarak değil, sistematik bir şekilde ve belli bir süreç içinde işlenmektedirler. Bir süreç içinde süreklilik arzeder bir tarzda işlenen işkencenin en önemli özelliği, kişinin psikolojisi, ruh sağlığı, algılama ve irade yeteneği üzerindeki tahrip edici etkilerinin olmasıdır.

► Yasa Maddesi:

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence

MADDE 95. - (1) İşkence fiilleri, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, yarı oranında artırılır.

(2) İşkence fiilleri, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(3) İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

- (1) ---- yarı kat ceza (4.5-18 yıl)
 - (2) ----bir kat ceza (6-24 yıl)
 - (3) --- 8-15 yıl ceza (daha ağır ceza)
- Ölüm ---- Ağırlaştırılmış müebbet ceza

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

İşkencenin saptanması ve dokümantasyon.

► **Yasa Maddesi:**

Eziyet

MADDE 96. - (1) Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Yukarıdaki fıkraya kapsamına giren fiillerin;

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b) Üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı,

İşlenmesi halinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Eziyet çekilmesine yol açan davranışlar,

Çocuk, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişi veya,

Gebe kadın,

Soybağının belirlenmesi.

GEREKÇE

bu fiiller, ani olarak değil, sistematik bir şekilde ve belli bir süreç içinde işlenmektedirler. Bir süreç içinde süreklilik arzeder bir tarzda işlenen eziyetin özelliği, işkence gibi, kişinin psikolojisi ve ruh sağlığı üzerindeki tahrip edici etkilerinin olmasıdır.

▶ **Yasa Maddesi:**

Terk

MADDE 97. - (1) Yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan bir kimseyi kendi haline terk eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Terk dolayısıyla mağdur bir hastalığa yakalanmış, yaralanmış veya ölmüşse, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Yaşı veya hastalığı nedeniyle kişinin kendisini idare edemeyecek durumda olmasının belirlenmesi,

Terk nedeniyle hastalanma, yaralanma veya ölme.

▶ **Yasa Maddesi:**

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi

MADDE 98. - (1) Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Yaşı, hastalığı veya yaralanma nedeniyle kendini idare edemeyecek

durumda olunmasının belirlenmesi.

GEREKÇE

Suçun faili herkes olabilir. ...Ancak, belirtilen durumlarda bulunan kişilere gerekli müdahalenin yapılabilmesine yönelik olarak bir teşkilatlanmanın olduğu yerlerde, kişilerin yardım için girişimde bulunmaması suç oluşturmayacaktır.

► Yasa Maddesi:

Çocuk düşürtme

MADDE 99. - (1) Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftadan fazla olan bir kadının çocuğunu düşürten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu durumda, çocuğunun düşürtülmesine rıza gösteren kadın hakkında bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

(3) Birinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi altı yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması halinde, onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İkinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) Rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftayı doldurmamış olan bir kadının çocuğunun yetkili olmayan bir kişi tarafından düşürtülmesi halinde; iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan diğer fiiller yetkili olmayan bir kişi tarafından işlendiği takdirde, bu fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılarak hükmolunur.

(6) Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması halinde, süresi yirmi haftadan fazla olmamak ve kadının rızası olmak koşuluyla, gebeliği sona erdirene ceza verilmez. Ancak, bunun için gebeliğin uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi gerekir.

► Ne Değişti:

Çocuğunu düşürten kadına da ceza öngörölmüş...

Suç mağduru kadınlarda gebeliği sona erdirmeye süresi 20. haftaya kadar çıkartılmış...

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Adli tıbbi değerlendirme

Gebeliğin sonlandırılması için tıbbi zorunluluk bulunduğunun;

Kadının beden veya ruh sağlığı bakımından zarara uğradığının, ölümüne neden olduğunun;

belirlenmesi

99/2 ile 100. madde arasında bir fark yok...

ÖNERİ

Her ne durum olursa olsun, düşük yapan kadına ceza verilmesi söz konusu olmamalı, kadının kendi yaşamını tehdit etme potansiyeli olan bir konuda karar verme hakkı, ceza verme kapsamında/ bağlamında düşünölmemelidir. Bu madde tümü ile kaldırılmalıdır.

On haftadan büyük olan düşük zaten yasa dışıdır, yapanlara, yapılmasına yardımcı olanlara caydırıcı hükümler getirilmelidir, ama yine burada kadının demografik bir hedef gibi görölerek doğurganlığı ile ilgili, karar hakkını kullanmasının, cezalandırılabilir olarak kabul edilmesi, kadının insan hakkının ihlalidir, bu çeşitli uluslar arası dökümanlarda da vurgulanmıştır. (ICPD,Pekin Eylem Planı gibi).

► **Yasa Maddesi:**

■ **Çocuk düşürme**

MADDE 100. - (1) Gebelik süresi on haftadan fazla olan kadının çocuğunu isteyerek düşürmesi halinde, bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Her ne durum olursa olsun, düşük yapan kadına ceza verilmesi söz konusu olmamalı, bir üst maddede belirttiğimiz gerekçelerle.

► **Yasa Maddesi:**

■ **Kısırlaştırma**

MADDE 101. - (1) Bir erkek veya kadını rızası olmaksızın kısırlaştıran kimse, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiil, kısırlaştırma işlemi yapma yetkisi olmayan bir kimse tarafından yapılırsa, ceza üçte bir oranında artırılır.

(2) Rızaya dayalı olsa bile, kısırlaştırma fiilinin yetkili olmayan bir kişi tarafından işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

Ceza arttırılmış 3-6 yıl...

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Suç vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlarla ilişkilendirmemiş... 87 (2)'de suçun 5 yıldan az ceza alamayacağı hükmü var...

Kısırlaştırma işlemi meslek ve uzmanlık olarak uygun kişiler yapabilir (gerekçe).

► **Yasa Maddesi:**

Cinsel saldırı

MADDE 102. - (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlıdır.

(3) Suçun;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,

d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

Suçlar (102-105) cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar başlığı altında değerlendiriliyor...

Ceza artırıldı...

Tecavüz tanımı değişti...

Evlilik içi tecavüz olabileceği kabul edildi (şikayete bağlı).

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması şeklinde işlenebileceği öngörülüyor...

Adli tıbbi/psikiyatrik değerlendirme:

Cinsel saldırının belirlenmesi.

Soybağının araştırılması.

Beden veya ruh sağlığının bozulması.

Bitkisel hayat veya ölüm.

Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olunmasının belirlenmesi...

Mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçüde cebir kullanılması.

► **Yasa Maddesi:**

Çocukların cinsel istismarı

MADDE 103. - (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

Anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten

yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli psikiyatrik değerlendirme:

Fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olma...

Adli tıbbi değerlendirme:

On beş yaşını tamamlamamış çocuklarda rızanın varlığına bakılmaz (yaş tayini gerekebilir)...

Cebir, tehdit veya iradeyi etkileyen başka nedenlerin araştırılması...

Yakınlarının işlediği suçlarda ceza artırılıyor (Soybağının belirlenmesi)...

Cinsel saldırının belirlenmesi...

Yaralama, ruh ve beden sağlığının bozulması...

Bitkisel hayata girme veya ölme...

■
■
■

► **Yasa Maddesi:**

Reşit olmayanla cinsel ilişki

MADDE 104. - (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fail mağdurdan beş yaştan daha büyük ise, şikayet koşulu aranmaksızın, cezası iki kat artırılır.

► **Ne Değişti:**

Sanık-mağdur arasında yaş farkı bulunması (5 yaştan fazla) cezaı artırıcı unsur olarak yeni düzenlendi.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Reşit olmayanla cinsel ilişkinin belirlenmesi...

Yaşın belirlenmesi (mağdurda 15-18 yaş)...

Yaş farkının saptanması (sanığın mağdurdan 5 yaştan daha büyük olması cezaı arttırıcı unsur)...

► **Yasa Maddesi:**

Cinsel taciz

MADDE 105. - (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adlî para cezasına hükmolunur.

(2) Bu fiiller, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi terk etmek mecburiyetinde kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

► **Ne Değişti:**

YENİ SUÇ

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Cinsel taciz, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlâli niteliği taşımayan cinsel davranışlarla gerçekleştirilebilir.

► **Yasa Maddesi:**

Cebir

MADDE 108. - (1) Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması hâlinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Vücut dokunulmazlığının ihlâl.

GEREKÇE : ... Latince karşılığı "vis compulsiva" olan cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle, onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zecrî bir etki meydana getirilmesidir.

► **Yasa Maddesi:**

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma

MADDE 109. - (1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Bu suçun;

a) Silahla,

b) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

d) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı,

f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.

(4) Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması halinde, ayrıca bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

(5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır.

(6) Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Vücut dokunulmazlığının ihlâl.

Cinsel amaçlı işlenmesi.

Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı.

▶ **Yasa Maddesi:**

Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi

MADDE 113. - (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, kamu kurumu faaliyetinin yürütülmesine engel olunması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

▶ **Ne Değişti:**

Yeni bir düzenleme.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi 1-3 yıl hapis.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

▶ **Yasa Maddesi:**

Ortak hüküm

MADDE 119. - (1) Eğitim ve öğretimin engellenmesi, kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi, siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali ile iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçlarının;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

e) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, İşlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(2) Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Kamu kurumu niteliğindeki meslek faaliyetlerinin engellenmesinde ağırlaştırıcı unsurlar...

Adli tıbbi değerlendirme:

Vücut dokunulmazlığını ihlal.

▶ **Yasa Maddesi:**

Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi

MADDE 121. - (1) Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukuki bir neden olmaksızın kabul edilmemesi halinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

▶ **Ne Değişti:**

YENİ SUÇ

Dilekçenin kabul edilmemesi 6 aya kadar hapis.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

▶ **Yasa Maddesi:**

Hakaret

MADDE 125. - (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

(3) Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle,

İşlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(4) Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri; basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, üçte biri oranında artırılır.

(5) Kurul halinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi halinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır.

► **Ne Değişti:**

Hakaret 3 ay- 2 yıl hapis.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Kişinin hatırasına hakaret

MADDE 130. - (1) Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır.

(2) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

Ölünün cesedini veya kemiklerini almak suç...

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

■
■
■

▶ **Yasa Maddesi:**

MADDE 133. - (1) Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde de, aynı cezaya hükmolunur.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gereke - Yorum - Öneri - Bilgi**

Aleni olmayan söyleşilerin kaydedilmesinde, diğer konuşanların rızası yok ise hapis cezası getiriliyor. Konuşmanın içeriğinin suçun oluşumunda bir önemi bulunmamaktadır.

► **Yasa Maddesi:**

Kişisel verilerin kaydedilmesi

MADDE 135. - (1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi suç.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

135-138. maddeler şikayete bağlı suçlar olup bu madde 139 da belirtilmiştir.

GEREKÇE: Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme hükümlerine geçerlilik tanınmıştır.

► **Yasa Maddesi:**

Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

MADDE 136. - (1) Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

Kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde paylaşımı suç.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Hastaya ait bilgilerin, dosyaların gizliliği teminat altına alınmıyor.

▶ **Yasa Maddesi:**

Nitelikli haller

MADDE 137. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

- a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,
- b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,

İşlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Hekim olmanın avantajı nedeniyle suçun işlenmesi ağırlaştırıcı unsur... 135-137. maddeler.

▶ **Yasa Maddesi:**

Verileri yok etmeme

MADDE 138. - (1) Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

▶ **Ne Değişti:**

Verilerin yasal süreleri geçmiş olmasına karşın yok edilmemesi suç.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Şikayet

MADDE 139. - (1) Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme hariç, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.

► **Ne Değişti:**

Kişisel verilerle ilgili suçlar şikayete tabiidir.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Radyasyon yayma

MADDE 172. - (1) Bir başkasını, sağlığını bozmak amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak surette, radyasyona tabi tutan kişi, üç yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkradaki fiilin belirsiz sayıda kişilere karşı işlenmiş olması halinde, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Bir başkasının hayatı, sağlığı veya malvarlığına önemli ölçüde zarar vermeye elverişli olacak biçimde radyasyon yayan veya atom çekirdeklerinin parçalanması sürecine etkide bulunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Radyasyon yayılmasına veya atom çekirdeklerinin parçalanması sürecine, bir laboratuvar veya tesisin işletilmesi sırasında gerekli dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak neden olan kişi, fiilin bir başkasının hayatı, sağlığı veya malvarlığına önemli ölçüde zarar vermeye elverişli olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Radyasyonun kişinin sağlığını bozacak düzeyde olmasının araştırılması...

Radyoloji birimlerinin güvenliği.

► **Yasa Maddesi:**

Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali

MADDE 175. - (1) Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünü, başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olabilecek şekilde ihmal eden kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Psikiyatristlerin akıl hastaları ile ilgili sorumlulukları yönünden önemli...

Yönetici ve sorumlu doktor...

► **Yasa Maddesi:**

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma

MADDE 179. - (1) Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, konuldukları yerden kaldırmak, yanlış işaretler vererek, geçiş, varış, kalkış veya iniş yolları üzerine bir şey koyarak ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek, başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlikeye neden olan kişiye bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare eden kişi, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi/psikiyatrik değerlendirme:

Alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olup olunmadığının belirlenmesi.

► **Yasa Maddesi:**

Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç yapma veya satma

MADDE 187. - (1) Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç üreten veya satan kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adli para cezası verilir.

(2) Bu suçun tabip veya eczacı tarafından ya da resmi izne dayalı olarak yürütülen bir meslek ve sanatın icrası kapsamında işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

İlacın hayatı ve sağlığı tehlikeye sokacak nitelikte olup olmadığının belirlenmesi...

Suçun hekim tarafından işlenmesi ağırlaştırıcı.

► **Yasa Maddesi:**

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti

MADDE 188. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihrac eden kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı fiilinin diğer ülke açısından ithal olarak nitelendirilmesi dolayısıyla bu ülkede yapılan yargılama sonucunda hükmolunan cezanın infaz edilen kısmı, Türkiye'de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonucunda hükmolunan cezadan mahsup edilir.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, beş yıldan onbeş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Uyuşturucu maddenin eroin, kokain, morfin veya bazmorfin

olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(6) Üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili tabip tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde açısından da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

(7) Uyuşturucu veya uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmi makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, imal eden, satan, satın alan, nakleden, depolayan veya ihraç eden kişi, dört yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(8) Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin analizi ve belirlenmesi

Suçun hekim tarafından işlenmesi ağırlaştırıcı unsur.

► **Yasa Maddesi:**

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma

MADDE 190. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için;

- a) Özel yer, donanım veya malzeme sağlayan,
 - b) Kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan,
 - c) Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren,
- Kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu maddede tanımlanan suçların tabip, dış tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, dış teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

Bu madde tanımlanan suçlar sağlık personeli tarafından işlenirse ceza yarı oranında arttırılıyor.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak

MADDE 191. - (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendisi tarafından kullanılmak üzere uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran bitkileri yetiştiren kişi, bu fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur.

(3) Hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişi, belirlenen kurumda uygulanan tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdür. Hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir. Bu uzman, güvenlik tedbirinin uygulama süresince, kişiyi uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kullanılmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirir, kişiye sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik olarak öğütte bulunur ve yol gösterir; kişinin gelişimi ve davranışları hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hakime verir.

(4) Tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam olunur. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebilir. Ancak, bu durumda süre üç yıldan fazla olamaz.

(5) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı hükmolunan ceza, ancak tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmaması halinde infaz edilir. Kişi etkin pişmanlıktan yararlanmışsa, davaya devam olunarak hakkında cezaya hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi/psikiyatrik değerlendirme:

Uyuşturucu kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi.

GEREKÇE:

.... Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, aslında tedavi ve terapiye ihtiyaç duyan bir kişidir...

Tedavi gerekliliği ve denetimli serbestlik tedbiri için rapor verilme gerekliliği.

► Yasa Maddesi:**Sağlık için tehlikeli madde temini**

MADDE 194. - (1) Sağlık için tehlike oluşturabilecek maddeleri çocuklara, akıl hastalarına veya uçucu madde kullananlara veren veya tüketimine sunan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► Ne Değişti:**► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi/psikiyatrik değerlendirme:

Çocuk, akıl hastalığı veya uçucu madde kullanıp kullanmadığının belirlenmesi.

► Yasa Maddesi:**Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma**

MADDE 195. - (1) Bulaşıcı hastalıklardan birine yakalanmış veya bu hastalıklardan ölmüş kimsenin bulunduğu yerin karantina altına alınmasına dair yetkili makamlarca alınan tedbirlere uymayan kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► Ne Değişti:**► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Bulaşıcı hastalığın varlığının belirlenmesi.

► **Yasa Maddesi:**

Resmi belgede sahtecilik

MADDE 204. - (1) Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimler tarafından “hatır raporlarının” düzenlenmesini 3-8 yıl arası hapis cezası ile cezalandırıyor. Ayrıca hekim raporları sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli belge niteliğinde sayılabileceği için bu cezalar yarı oranında arttırılabilecek.

► **Yasa Maddesi:**

Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek

MADDE 205. - (1) Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli bilimler yönünden belgede sahteciliğin araştırılması...

► **Yasa Maddesi:**

Resmi belge hükmünde belgeler

MADDE 210. - (1) Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun, emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması halinde, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Gerçeğe aykırı belge düzenleyen tabip, dış tabibi, eczacı, ebe, hemşire veya diğer sağlık mesleği mensubu, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Düzenlenen belgenin kişiye haksız bir menfaat sağlaması ya da kamunun veya kişilerin zararına bir sonuç doğurucu nitelik taşıması halinde, resmi belgede sahtecilik hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

GEREKÇE: Maddenin son fıkrasında kamu görevlisi sıfatıyla çalışmasalar bile, tabip ve diğer sayılan sağlık personelinin, görevlerinin gereği olarak gerçeğe aykırı belge düzenlemeleri ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır. Ancak bu maddedeki suç nedeniyle gerçeğe aykırı belge düzenleyen sağlık personeli haksız bir menfaat sağlamışsa, ya da kamu veya kişiler bu nedenle bir zarara uğramışsa bu durumda fail resmi belgede sahtecilik hükümlerine göre cezalandırılır.

Böylece sağlık personeline duyulan güvenin korunmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

▶ **Yasa Maddesi:**

Çocuğun soybağını değiştirme

MADDE 231. - (1) Bir çocuğun soybağını değiştiren veya gizleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Özen yükümlülüğüne aykırı davranarak, sağlık kurumundaki bir çocuğun başka bir çocukla karışmasına neden olan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

▶ **Ne Değişti:**

Hastanede özensizlik sonucu çocukların karışmasına neden olma suç. 1 aydan 1 yıla kadar hapis cezası.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme
Soybağının belirlenmesi.

▶ **Yasa Maddesi:**

Kötü muamele

MADDE 232. - (1) Aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İdaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası verilir.

▶ **Ne Değişti:**

Aile içi şiddet tanımlanıyor...

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:
Kötü muamelenin belirlenmesi gerekiyor.

► **Yasa Maddesi:**

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali

MADDE 233. - (1) Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişi, şikayet üzerine, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Hamile olduğunu bildiği eşini veya sürekli birlikte yaşadığı ve kendisinden gebe kalmış bulunduğunu bildiği evli olmayan bir kadını çaresiz durumda terk eden kimseye, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Velayet hakları kaldırılmış olsa da, itiyadi sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddi ve manevi özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlak, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi/psikiyatrik değerlendirme:

İhtiyadi sarhoşluk, uyutucu, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması nedeniyle çocukların sağlığının tehlikeye girmesi...

Bağımlılık, alışkanlık değerlendirmesi.

Vücut dokunulmazlığını ihlalin belirlenmesi.

▶ **Yasa Maddesi:**

Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması

MADDE 234. - (1) Velayet yetkisi elinden alınmış olan ana veya babanın ya da üçüncü derece dahil kan hısmının, onaltı yaşını bitirmemiş bir çocuğu veli, vasi veya bakım ve gözetimi altında bulunan kimsenin yanından cebir veya tehdit kullanmaksızın kaçırması veya alıkoyması halinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Fiil cebir veya tehdit kullanılarak işlenmiş ya da çocuk henüz oniki yaşını bitirmemiş ise ceza bir katı oranında artırılır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Yaşın belirlenmesi (kaçırılan çocuk için).

Filin işlenişinde Vücut dokunulmazlığı ihlalin belirlenmesi.

▶ **Yasa Maddesi:**

Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi

MADDE 262. - (1) Bir kamu görevini, kanun ve nizamlara aykırı olarak yerine getirmeye teşebbüs eden veya terk emri kendisine bildirilmiş olduğu halde görevi sürdüren kimseye üç aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

▶ **Ne Değişti:**

Görevin yasalara ve nizamlara aykırı olarak yürütülmesi.

Veya emirlere aykırı olarak görevin sürdürülmesi 3 aydan 2 yıla kadar hapis.

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Görevi yaptırmamak için direnme

MADDE 265. - (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

(4) Suçun, silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

► **Ne Değişti:**

Kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek 6 aydan 3 yıla kadar hapis.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli tıbbi değerlendirme:

Suçun kasten yaralama yoluyla işlenmesi ağırlaştırıcı unsur bu durumda Vücut dokunulmazlığını ihlalin belirlenmesi.

▶ **Yasa Maddesi:**

Gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık

MADDE 276. - (1) Yargı mercileri veya suçtan dolayı kanunen soruşturma yapmak veya yemin altında tanık dinlemek yetkisine sahip bulunan kişi veya kurul tarafından görevlendirilen bilirkişinin gerçeğe aykırı mütalaada bulunması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen kişi veya kurullar tarafından görevlendirilen tercümanın ifade veya belgeleri gerçeğe aykırı olarak tercüme etmesi halinde, birinci fıkra hükmü uygulanır.

▶ **Ne Değişti:**

Gerçeğe aykırı mütalaada bulunan bilirkişiye 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası veriliyor...

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Adli rapor veren veya mahkemeye görüş bildiren hekimlere uygulanacak hüküm...

▶ **Yasa Maddesi:**

Suçtu bildirmeme

MADDE 278. - (1) İşlenmekte olan bir suçtu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçtu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Mağdurun onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan özürü olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

▶ **Ne Değişti:**

▶ **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi

MADDE 279. - (1) Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun, adli kolluk görevini yapan kişi tarafından işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

► **Yasa Maddesi:**

Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi

MADDE 280. - (1) Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, dış tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

► **Ne Değişti:**

-765 Sayılı TCK'nun 530. maddesinde yer alan bildirim zorunluluğu olan suçlar "şahıslar aleyhinde" suçlar ile sınırlı tutulmuş iken, bu maddede sınırlama kaldırılmış bütün suçlar kapsama alınmıştır.

-530. maddede yer alan "bu ihbar kendisine yardım ettikleri kimseye takibata maruz kılacak ahval müstesna olmak üzere" biçimindeki sınırlayıcı hükme maddede yer verilmemiş, tedavi edilen kişinin dahi suç işlediği yönünde belirti var ise bildirim zorunluluğu getirilmiştir

-530. maddedeki suçun işlenmesi halinde öngörülen para cezası yerine tasarıda bir yıla kadar hapis cezası öngörülmüş ve böylece yaptırım oldukça ağırlaştırılmıştır.

► Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi

Öneri:

5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 278. madde genel olarak suçü bildirmeme , 279. maddede kamu görevlilerinin suçü bildirmemesi, 280. maddede ise Sağlık Personelinin suçü bildirmemesi düzenlenmiştir. Adalet Komisyonunda kabul edilen hali ile yasalayan bu düzenlemenin Komisyon tarafından kabul edilen madde gerekçesinde “ Devlet eliyle işletilen sağlık kuruluşlarında görev yapan sağlık mesleği mensupları, kamu görevlisi sıfatını taşımaktadırlar. Bu kişilerin suçü bildirme yükümlülüğüne aykırı davranmaları halinde, yukarıdaki madde hükmü uygulanacaktır” cümlesi yer almaktadır. Bu durumda 280. madde kapsamında sadece özel sağlık kuruluşlarında çalışan ya da mesleğini serbest olarak icra eden sağlık personeli kalmaktadır.

Oysa 765 sayılı TCK’nda kamu görevlisi olmayan vatandaşlar için ayrı, kamu görevlileri için ayrı ve kamu görevlisi olsun ya da olmasın sağlık personeli için ayrı bir düzenleme yapılmıştır. Şeklen 765 sayılı Kanunda var olan silsile izlenmekle birlikte 280. madde sağlık alanının gereksinimlerine tamamen aykırı bir biçimde düzenlenmiştir. Düzenleme, öncelikle kişilerin sağlığını koruma hakkını ve kişilik haklarını ihlal edici sonuçlara yol açacaktır. Çünkü doktora başvuran kimse zorunlu olarak sağlığı ile ilgili tüm bilgileri vermek durumundadır. Aksi halde doktor doğru tanıyı koymakta ve gerekli tedaviyi uygulamakta zorluk çekecektir. Doktora başvuran kişinin tedavisinin sağlanması amacı ile verdiği bilgiler “sır” kapsamı içinde olup doğrudan kişinin özgürlüğü ve kişilik hakları ile ilgilidir. Hekimin, sağlık personelinin sır saklama yükümlülüğü Anayasanın 17. ve Medeni Kanununun 23 ve devamı maddelerinde yer alan hastanın kişilik hakkının korunmasına yönelik hükümlerin sonucudur.

Düzenleme bu hali ile; Anayasanın 17. maddesine, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 25. maddesinde yer alan herkesin tıbbi bakım hakkına sahip olduğu hükmüne, Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslar arası Sözleşmesinin 12. maddesinde yer alan herkesin en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standartlarından yararlanması için devletlerin hastalık halinde herkese tıbbi hizmet ve bakım sağlayacak koşulları yaratma yükümlülüğüne, Avrupa Toplumsal

Anlaşmasının 13. maddesinde yer alan tıbbi yardım hakkının etkin biçimde kullanılmasının sağlanmasına ilişkin düzenlemeye, Birleşmiş Milletler Sağlık Personelinin Rolüne İlişkin Tıp Ahlakı İlkelerinde yer alan “Yararlanan kişi kim olursa olsun tıp ahlakı ile bağdaşan tıp hizmetlerini yerine getirmekten ötürü bir kimsenin hiçbir koşulda cezalandırılmayacağına” ilişkin düzenlemeye uygun düşmemektedir. İster kamuda ister serbest çalışsın bütün sağlık personeli yönünden 765 sayılı TCK’nın 530. maddesine paralel ve yukarıda belirttiğimiz evrensel ilkelere özgün bir düzenleme yapılmalıdır.

► **Yasa Maddesi:**

Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme

MADDE 284. - (1) Hakkında tutuklama kararı verilmiş olan veya hükümlü bir kişinin bulunduğu yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olan bir suçla ilişkin delil ve eserlerin başkaları tarafından saklandığı yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Bu suçların kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Bu suçların üstsoy, altsoy, eş veya kardeş tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Suçla ilişkin delilleri saklamak, yetkili mercilere bildirmemek suç.

► **Yasa Maddesi:**

Genital muayene

MADDE 287. - (1) Yetkili hakim ve savcı kararı olmaksızın, kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi yapan fail hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Bulaşıcı hastalıklar dolayısıyla kamu sağlığını korumak amacıyla kanun ve tüzüklerde öngörülen hükümlere uygun olarak yapılan muayeneler açısından yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

► **Ne Değişti:**

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Yasanın yazımı nedeniyle; hekimlerin yapacakları normal muayeneleri için bile hakim veya savcı kararı gerekebilir...

► **Yasa Maddesi:**

Hak kullanımını ve beslenmeyi engelleme

MADDE 298. - (1) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların haberleşmelerini, ziyaretçileriyle görüşmelerini, iyileştirme ve eğitim programları çerçevesinde eğitim ve spor, meslek kazandırma ve işyurdu çalışmaları ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarını, kurum tabibince muayene ve tedavi edilmelerini, müdafî veya avukat tayin etmelerini, bunlarla görüşmelerini, mahkemelere veya Cumhuriyet başsavcılıklarına gitmelerini, kurum görevlileri ile görüşmelerini, salıverilenlerin kurum dışına çıkmalarını her ne suretle olursa olsun engelleyenler, hükümlü ve tutukluları bu fiillere teşvik edenler, bu yolda talimat verenler, mevzuatın hükümlü ve tutuklulara tanıdığı sair her türlü görüşme ve temas olanağını engelleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

(2) Hükümlü ve tutukluların beslenmesini engelleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Hükümlü ve tutukluların açlık grevine veya ölüm orucuna teşvik veya ikna edilmeleri ya da bu yolda kendilerine talimat verilmesi de beslenmenin engellenmesi sayılır.

(3) Beslenmenin engellenmesi nedeniyle kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinden biri veya ölüm meydana gelmiş ise, ayrıca kasten yaralama veya kasten öldürme suçlarına ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.

► **Ne Değişti:**

Hükümlü ve tutukluların kurum tabibince muayenelerinin engellenmesi suç.

1-3 yıl hapis cezası öngörülmüş.

► **Gerekçe - Yorum - Öneri - Bilgi**

Vücut dokunulmazlığının ihlali yönünden muayene gerekiyor.

ALFABETİK İNDEKS

▪ Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali	85
▪ Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri	34
▪ Akıl hastalığı.....	22
▪ Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali	76
▪ Azmettirme	26
▪ Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma.....	32
▪ Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma.....	81
▪ Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit.....	19
▪ Cebir	67
▪ Ceza Kanununun amacı	11
▪ Ceza sorumluluğunun şahsiliği	14
▪ Cinsel saldırı	63
▪ Cinsel taciz.....	67
▪ Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması.....	86
▪ Çocuğun soybağını değiştirme	84
▪ Çocuk düşürme.....	62
▪ Çocuk düşürtme	60
▪ Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri.....	34
▪ Çocukların cinsel istismarı	64
▪ Dava zamanaşımı.....	36
▪ Diğer suçlar	13
▪ Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi	70
▪ Eziyet.....	58
▪ Faillik	25
▪ Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma.....	24
▪ Genital muayene.....	92
▪ Gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık	88
▪ Görevi yaptırmamak için direnme.....	87
▪ Hak kullanımını ve beslenmeyi engelleme.....	92
▪ Hakaret	70
▪ Haksız tahrik.....	20
▪ Hapis cezasının ertelenmesi.....	30

▪ Hata	20
▪ İnsan ticareti.....	40
▪ İnsan üzerinde deney	52
▪ İnsanlığa karşı suçlar.....	39
▪ İntihar	44
▪ İşkence	56
▪ Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi	86
▪ Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi.....	89
▪ Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi	69
▪ Kanunun bağlayıcılığı	11
▪ Kanunun hükmü ve amirin emri.....	17
▪ Kast	15
▪ Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi.....	42
▪ Kasten yaralama	48
▪ Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi.....	51
▪ Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar	27
▪ Kısırlaştırma.....	62
▪ Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç yapma veya satma.....	77
▪ Kişinin hatırasına hakaret	71
▪ Kişisel verilerin kaydedilmesi	73
▪ Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma.....	68
▪ Kötü muamele	84
▪ Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak	80
▪ Meşru savunma ve zorunluluk hali	18
▪ Netice sebebiyle ağırlaşmış suç	17
▪ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence.....	57
▪ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama	50
▪ Nitelikli haller.....	41
▪ Nitelikli haller.....	74
▪ Organ veya doku ticareti.....	54
▪ Ortak hüküm	69
▪ Radyasyon yayma.....	75
▪ Resmi belge hükmünde belgeler.....	83
▪ Resmi belgede sahtecilik.....	82

▪ Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek.....	82
▪ Reşit olmayanla cinsel ilişki.....	66
▪ Sağır ve dilsizlik	23
▪ Sağlık için tehlikeli madde temini.....	81
▪ Sağlık mesleği mensuplarının suç bildirmemesi	89
▪ Sınırın aşılması.....	19
▪ Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar, uzlaşma.....	37
▪ Soykırım.....	38
▪ Suça teşebbüs.....	25
▪ Suçu bildirmeme	88
▪ Süreli hapis cezası	27
▪ Şikayet	75
▪ Taksir	16
▪ Taksirle öldürme.....	47
▪ Taksirle yaralama.....	51
▪ Tanımlar	12
▪ Terk	59
▪ Trafik güvenliğini tehlikeye sokma	76
▪ Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme	91
▪ Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti.....	77
▪ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma	79
▪ Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme	73
▪ Verileri yok etmeme	74
▪ Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi	59
▪ Yaş küçüklüğü.....	21